

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Narodi širom sveta hočejo
mir, ne pa vojno

LETNIK VI

CELOVEC, SREDA, 7. III. 1951

STEV. 18 (369)

Francija še vedno brez vlade

V zadnji številki smo že poročali, da je v Franciji nastala spet vladna kriza, ko je bil ministrski predsednik Pleven prisiljen podati ostavko svoje vlade. Toda tudi voditelj narodnorepublikanskega gibanja George Bidault, ki mu je predsednik francoske republike Auriol poveril nalogo za sestav nove vlade, ni uspel ter je moral kmalu priznati svoj neuspeh.

Predsednik Auriol je nato poveril mandat 67 letnemu voditelju stranke radikalnih socialistov Henriju Queilleju, ki pa je prav tako propadel. Tretji, ki mu je bila poverjena naloga za sestav nove francoske vlade, je generalni sekretar socialistične stranke Francije — dosedanji državni minister Mollet.

V pariških političnih krogih so zaporedni neuspehi pri sestavljanju nove vlade seveda povzročili razne komentarje in ugibanja. V teh krogih tudi mislijo, da vzrok francoske vladne krize ni samo v tem, ker radikali in člani narodnorepublikanskega gibanja niso dosegli sporazuma pri glasovanju, temveč so tukaj še druge stvari, izmed katerih najbolj poudarjajo zamotanost celotne gospodarske in politične politike, v katero je zavila Plevnova vlada. Zato bodo tudi naloge novega ministrskega predsednika brez dvoma težke, ker bo moral razen volivne reforme poiskati tudi minimalni politični in gospodarski program, ki bi ga sprejele stranke tretje sile.

Laburisti glasujejo proti svoji vladi

Britanska vlada je predložila spodnji zbornici osnutek zakona o rezervistih in vojaških vajah, ki vsebuje tudi ostre policijske ukrepe. Skupina laburistov, je skupno z dvema liberalnima poslancema predložila spreminjalni predlog, ki nasprotuje od vlade predlaganim ukrepom. Ko pa je šlo za vprašanje ukrepov, ki bi jih bilo treba izdati zoper tiste, ki se iz verskih nagibov branijo opravljati vojaško službo, je 32 laburističnih poslancev glasovalo proti vladi.

Novi italijanski proračun

Italijanski zakladni minister Pella je na seji ministrskega sveta najprej govoril o gospodarskem položaju v državi, nato pa predložil proračun za finančno leto 1951-52. V poročilu o novem proračunu je rečeno, da odraža proračun trdno voljo vlade, da ohrani svojo politiko civilnih investicij in socialnih izdatkov ter da hkrati zadosti potrebam varnosti države.

Proračun določa 1455 milijard lir dohodkov in 1824 milijard izdatkov, kar pomeni, da izkazuje primanjkljaj 369 milijard. V razmerju z dosedanjim proračunom predvideva novih 228 milijard več dohodkov, od katerih bodo 203 milijarde krili dodatni davki, 5 milijard bo izrednih dohodkov, ostalih 20 milijard pa pričakujejo iz dodatne ameriške pomoči. Še večja razlika med stari in novim proračunom je pri izdatkih, kajti novi proračun predvideva kar za 427 milijard več kot prejšnji. Za 111 milijard bodo povečane investicije za javna dela, 141 milijard več bodo porabili za obrambo in notranjo varnost, 48 milijard več pa je namenjenih za vojne pokojnine.

Ministrski svet je novi proračun odobril in ga bodo predložili parlamentu.

Washington. — Kako visoke vsote zahteva obramba države, kot so Združene države Amerike, je razvidno tudi iz tega, da je predsednik Truman zahteval od kongresa, naj odobri naknadne kredite v višini 1.454.000.000 dolarjev za potrebe obrambe in pasivno zaščito. Ves ta denar hočejo poleg dosedanjih kreditov za obrambo, ki nikakor niso majhni, v celoti porabiti še v tem proračunskem letu, ki poteče 1. julija tega leta.

Pokrajinski odbor DFDL je zasedal

Dne 3. t. m. je bilo v Celovcu plenarno zasedanje Pokrajinskega odbora DFDL, na katerem je Pokrajinski odbor po obširnih poročilih in temeljiti diskusiji o zunanje in notranje političnem položaju ter o organizacijskih vprašanjih vzel na znanje delo Izvršnega odbora in odobril predvsem njegove napore za ustvaritev enotnosti in za uveljavljanje DFDL v sprovanju njenega škelega programa.

Na zasedanju je bilo poudarjeno, da slovensko ljudstvo na Koroškem lahko učinkovito prispeva k naporom za ohranitev miru s tem, da se neutrudno zalaga za utrjevanje enotnosti v svojih vrstah, da z medsebojnim spoznavanjem in povezovanjem s poštenimi Avstrijci ustvarja v borbi za demokracijo in napredek pogoje za dobro sožitje obeh narodov v deželi in da nudi podporo vsem iskrenim prizadevanjem za utrditev dobrih sosedskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo.

DF bo podprla kandidaturo Körnerja

Kot uvod k razpravljanju o stališču DF do prezidentskih volitev je podal sekretar tovariš Franjo Ogris na kratko naslednje načelne ugotovitve:

Z ozirom na obstoječe razmerje sil v Avstriji more biti dejansko izvoljen samo kandi-

Zato je Pokrajinski odbor ostro ožigosal predvsem početje VdU-ja in kominformske pete kolone, ki skušata to plemenito dejavnost DF zavirati. Pokrajinski odbor je prav tako osvetlil in obsodil škodljivo vlogo Adolfa Piceja in njegovo kriminalno zamisel, da je treba ustanoviti šovinistično teroristično organizacijo, ki naj bi likvidirala politične nasprotnike kot: učitelja Messnerja, Steinacherja, pa tudi dr. Vinka Zwitterja. Pokrajinski odbor je z odobravanjem vzel na znanje poročilo sekretariata, da je pristopil k predsedniku KLS dr. Tišlerju in ga opozoril na provokatorično početje njenega sekretarja. Zato je Pokrajinski odbor izrazil tem večje začudenje nad člankom „Naše stališče“ v Tedniku-Kroniki, čigar vsebina je naperjena na odkrito razbijanje enotnosti koroških Slovencev, na miniranje naporov za mirno sožitje med Slovenci in Avstrijci in na preprečevanje razvoja dobrih odnosov med sosednjima državama.

sklepiti, da se bodo okoli OeVP-jevskega kandidata združile vse nazadnjaške in v svojem bistvu nedemokratične sile. Kandidat, ki je sprejemljiv za VdU, ki postavlja ultimati za ukinitve dvojezičnega šolstva, je za koroške Slovence nesprejemljiv. Koroški Slovenci ne bomo volili kandidata tiste stranke, ki ukinja subvencije Slovenski kmečki zvezi in prikrajšuje Zvezo slovenskih zadrug pri nabavi krmil, umetnih gnojil, cementa itd. Koroški Slovenci ne bomo volili kandidata, ki ga bodo volili Schumy, Karisch in Steinacher.

Koroški Slovenci bomo podprli kandidata, ki predstavlja demokratično misleče, miroljubne in napredno usmerjene delovne množice Avstrije. Samostojna kandidatura tako zvanega levega bloka ima tudi v tem primeru le nalogo, da cepi demokratične sile in s tem neposredno koristi reakciji.

Po živahni diskusiji, ki je še bolj osvetlila pravilnost teh načelnih pogledov, je Pokrajinski odbor sklenil, da se bo DF založila za to, da bodo koroški Slovenci podprli kandidaturo dunajskega župana, generala dr. h. c. Teodorja Körnerja, ki v danih razmerah predstavlja sile miru, demokracije in napredka v Avstriji. Koroški Slovenci se bodo zato odločili tem lažje, ker vedo, da se dr. Körner nikdar ni znašel na pozicijah sovražnikov slovenskega naroda.

Organizacijski referat je imel organizacijski sekretar tov. dr. Franci Zwitter, ki je med drugim poudaril važnost dela z občinskimi odborniki ter posebno podčrtal vlogo našega tiska.

V zvezi z bližajočo se 10. obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda je Pokrajinski odbor sprejel sklep, da bo ta pomembni jubilej proslavil med drugim tudi s tem, da bo na dan obletnice dne 27. aprila imela organizacija svoj letni občni zbor.

Pred zaključkom je plenum DF soglasno poveril svojemu sekretariatu nalogo, da urgira rešitev vlog, ki jih je DF za zahtevo po ustanovitvi slovenske kmetijske šole poslala na merodajna mesta.

Veliki krediti Mednarodne banke

Mednarodna banka za obnovo in razvoj je sporočila, da je v drugi polovici leta 1950 do 31. januarja tega leta dala Abesiniji, Avstraliji, Braziliji, Južnoafriški uniji, Kolumbiji, Mehiki, Tajski (Siam), Turčiji in Urugvaju posojila v znesku nad 255 milijonov dolarjev. Finska, Irak, Perzija in Sirija pa so zahtevale posojila za razvoj svojega gospodarstva in banka zdaj proučuje njihove prošnje. Nadalje je mednarodna banka sporočila, da še vedno trajajo razgovori s predstavniki jugoslovanske vlade o posojilu Jugoslaviji.

Oborožitev belgijske armade

Predsednik belgijske vlade Folien je na zasedanju skupščine razložil načrt za vzpostavitev belgijske armade v okviru Atlantskega pakta, ki po poročilu Reuterja določa, da bodo letos porabili za oborožitev 7 milijard belgijskih frankov. S tem se bo belgijski vojaški proračun za leto 1951 povečal na 12 milijard in 300 milijonov frankov.

Kakor je izjavil predsednik vlade, so Združene države Amerike obljubile, da bodo preskrbele Belgijo brezplačno s težkim orožjem v vrednosti, ki bi bilo približno enaka belgijski proizvodnji orožja. Samo v zadnjih štirih mesecih pa je domača industrija dobila naročil za vojaški material v vrednosti 4,6 milijarde frankov.

Narodi hočejo mir

Pretekli teden je bilo v Beogradu III. redno zasedanje Ljudske skupščine FLR Jugoslavije, na katerem je med drugimi govoril tudi podpredsednik zvezne vlade in zunanji minister Edvard Kardelj.

Najprej je Kardelj povedal stališče jugoslovanske vlade do konference štirih velesil in dejal, da jugoslovanski narodi kakor tudi njihova vlada dele upanje vseh miroljubnih ljudi na svetu, da bi se ta konferenca lahko zaključila vsaj z delnim uspehom, ki bi pokazal, da je mogoč miren izhod iz sedanjega napetega mednarodnega položaja, in ki bi povrnil zaupanje človeštva v možnost ohranitve in utrditve miru. Miroljubni ljudje od konference štirih pričakujejo, da bodo vlade velesil na tej konferenci še enkrat prepričale človeštvo, da ne bodo nikake težave pri reševanju spornih vprašanj opravičilo za uporabo orožja napadalne vojne in da se bodo skupno uprle razširjanju sedanjih ter ustvarjanju kakršnih koli novih vojnih ognjišč.

Glede Nemčije, ki je glavno vprašanje na konferenci štirih, je Kardelj poudaril, da bi vlada in narodi Jugoslavije pozdravili vsak korak v smeri zedinjene miroljubne, demokratične in neodvisne Nemčije. Samo taka Nemčija bi bila lahko činitelj miru v Evropi, toda taka more biti le, če ne bo oborožena. Neodvisno in združeno Nemčijo pa je mogoče doseči le z razdobjem vedno širšega notranjega sodelovanja med obema deloma Nemčije, ne glede na različni družabni sistem v prvem kot drugem delu.

Nadalje je jugoslovanski zunanji minister zavzel stališče do mrzličnega oboroževanja v sosednjih državah, ki s popolno podporo in vzpodbudo sovjetske vlade vodijo onemoglo vojnohujskaško gonjo proti Jugoslaviji. Dejaj, da danes v svetu vsi govore o potrebi ohranitve miru, toda stvar miru nima ničesar od takih izjav, ker se besede ne ujemaajo z dejanji, ker se pod krinko takih izjav dejansko izvaja politika, ki vodi k vedno večji

zaostritvi mednarodnih odnosov in povečanju vojne nevarnosti.

Potem ko je še govoril o hegemonistični politiki Sovjetske zveze proti Jugoslaviji ter o vlogi Organizacije združenih narodov v skupnih naporih za ohranitev miru v svetu, je Edvard Kardelj dejal ob koncu:

Daleč smo od tega, da bi trdili, da je vojna neizbežna, toda hkrati moramo nujno priznati, da je dovolj storiti še nekaj korakov v sedanji smeri in vojna bi postala nekaj, česar človeška volja ne bi mogla več nadzorovati. Toda na drugi strani je vsem jasno, da ni nobenega naroda, ki hoče vojno in da velikanska večina človeštva, ki se še ni opomoglo od ran iz pretekle svetovne vojne, nikakor ne dovoljuje, da bi bilo pahnjeno v novo svetovno vojno. To dejstvo morajo morebitni napadalcii upoštevati. To potrjuje današnje stanje na svetu, kajti danes ni nobene vlade, ki bi odkrito oznanjala vojno. Tako odkrito oznanjanje vojne bi izzvalo velikansko reakcijo ne le pri drugih narodih, temveč tudi pri narodih tiste države, katere vlada bi se drznila odkrito pozivati na vojno.

Ni naključje, da krivci za današnji napeti položaj na svetu na vse grlo govore o miru, da organizirajo različne akcije za ohranitev miru in da celo vojno v Koreji označujejo kot vojno v korist miru.

Vse to nam najzgovorneje potrjuje, da hočejo narodi širom sveta mir, ne pa vojno. Zato imamo prav, ko upamo, da bo človeštvo premagalo to težko krizo brez vojne katastrofe, toda hkrati ne smemo niti za hip pozabiti, da moramo stalno podpirati te mirovne akcije, obenem pa vztrajno in vsestransko utrjevati oboroženo obrambo neodvisnosti naše države, kajti to je najmočnejše poročilo našega miru v sedanjem času.

Sandona. — V mestu Sandona v Columbiji se je porušila cerkev in je pri tem izgubilo življenje 9 šolar, nadaljnjih 11 pa jih je bilo ranjenih.

Novi gospodarski zakoni v parlamentu

V sedanji mrzli živčni vojni za nadoblast v svetu je čedalje glasnejše rožlanje z orožjem močno odjeknilo tudi v svetovnem gospodarstvu. Mrzlično tekmovalstvo velesil v oboroževanju povzročajo na svetovnih tržiščih silno povpraševanje za najvažnejšimi meddržavnimi tržnimi predmeti. Ta visoka konjunktura na tržiščih ni sprožila samo nove splošne podražitve surovin, živil in krmil, temveč se njene posledice kažejo tudi njihovemu primanjlovanju. Prav posebno to občuti Avstrija kot ena izmed evropskih držav, ki so v tem oziru najbolj odvisne. Poleg vedno višjih cen grozijo avstrijskemu ljudstvu brezposelnost ter resne motnje v prehrani in prekrbi.

Takšen razvoj je narekoval zvezni vladi, da je 20. februarja 1951 sklenila predložiti parlamentu osnutke

zakona o vzpostavitvi direktorija za gospodarstvo (Wirtschaftsdirektion); zakona o uravnavanju prometa s surovinami (Rohstofflenkungsgesetz); zakon o ponovni veljavnosti zakona o vezanem gospodarjenju z živili, živino, živalskimi produkti in drugimi kmetijskimi pridelki (Lebensmittelbewirtschaftungsgesetz); novele k zakonu o ureditvi cen (Preisregelungsgesetz).

Osnutke teh gospodarskih zakonov so že obravnavali pristojni odbori parlamenta.

Osutek zakona o vzpostavitvi direktorja za gospodarstvo predvideva, da bo ta sestavljen iz članov vlade, ki imajo z gospodarstvom opravka; nadalje mu bodo pripadali s posvetovalnim glasom tudi prezident Narodne banke, prezident Zvezne trgovske zbornice, prezident Zveze avstrijskih delavskih zbornic in predsednik konference prezidentov Kmetijskih zbornic. Ta direktorij naj bi sestavljal načela k izvajanju uravnalnih predpisov na področju gospodarstva.

Predvideni zakon o uravnavanju prometa s surovinami je raztegnjen tudi na polfabrikate; v svojih določilih pa je strožji kot isti zakon iz leta 1949. Po osnutku direktorij za gospodarstvo lahko prepove izdelavo in uporabo gotovih predmetov, lahko predpiše uporabo nadomestnih predmetov, obseg zalog in v primeru potrebe tudi zaplembo teh. Zakonu podvrženo bi bilo med drugim železo, jeklo in kovine ter izdelki iz njih, pogonska olja in gorivo vseh vrst, kože in usnje, tkanine in za te potrebne surovine, papir, les in gradbeni material.

Vezano gospodarjenje z živili itd. bi po osnutku ne segalo tako daleč, kakor je segalo po tozadavnem zakonu pred letom 1949, vendar pa v primeru posebnih kriz dovoljuje

vladi posebne ukrepe. V novem zakonu izpadeta tudi določba o obveznem dejanju podatkov o pridelkih in zalogah ter o uradnem pregledu zalog po obratih.

K vsem tem osnutkom so dali na uradnih mestih precej dolge omiljevalne razlage. (S ponovnim uveljavljanjem tega zakona bi se živilske nakaznice ne uvedle, kakor bi tudi prej omenjeni zakon o uravnavanju prometa s surovinami ne prinesel novih nakaznic za obleko in obutev). Le k noveli k zakonu o ureditvi cen je pripomba zelo kratka in je iz

nje samo razvidno, da bodo blago, ki je podvrženo enemu izmed teh zakonov, določila cene pristojna ministrstva sporazumno.

Ali bodo ti zakoni širokim množicam v dobro, je pred njihovo dokončno sklenitvijo težko reči. Podčrtati pa je treba, da morajo biti zakoni takšni, da bodo zaščitili ljudstvo pred bedo, vseeno, če bi ta izvirala iz pomanjkanja blaga ali pa iz zadrževanja blaga za dosego oderuških cen. To zahtevajo delavci in kmetje od poslancev, ki bodo k tem zakonom govorili in o njih sklepali.

Benegal Rau o kašmirskem vprašanju

Ze v eni izmed zadnjih številčk smo pisali, da je indijski delegat v Varnostnem svetu Benegal Rau le rezervirano vzel na znanje resolucije, ki so jo predložile Velika Britanija in Združene države Amerike o nadaljnji usodi Kašmirja. Na zadnjem zasedanju Varnostnega sveta pa je Benegal Rau odločno nastopil proti temu ameriško-britanskemu načrtu za rešitev kašmirskega vprašanja in predlagal, naj bi to vprašanje rešili prizadeti stranki, torej Indija in Pakistan, brez vmešavanja drugih držav.

Benegal Rau je na seji VS izjavil, da se Indija zavzema za sklicanje kašmirske skupščine, medtem ko so v zadnjem ameriško-britanskem načrtu številne pripombe, ki nasprotujejo sklicanju skupščine. Poleg tega — je

poudaril Benegal Rau — se ameriško-britanski načrt tudi ne drži prejšnjega sklepa o Kašmiru, za katerega sta se izjavila tudi že Indija in Pakistan.

V svojem govoru je indijski delegat tudi obtožil Pakistan, da je ta vdrl v Kašmir, ker je hotel to pokrajino priključiti svojemu ozemlju. Po besedah Benegala Raua označja Pakistan v zvezi s kašmirskim vprašanjem „sveto vojno“, podpira osvajalna plemena in je sam postal osvajalec, ki je zavzel precejšen del Kašmirja in tam začel organizirati podtalne lokalne sile in oblastvene organe.

Ob koncu je Benegal Rau poudaril, da Indija v nobenem primeru ne bi mogla dovoliti, da bi prišle tuje čete v Kašmir ali pa v kateri koli drugi del Indije.

Jugoslavija se ne da nikomur prodati

Pretekli teden je maršal Tito dovolil dopisniku agencije Reuter intervju in mu odgovoril na razna vprašanja. Na vprašanje, ali zadostujejo ustmene izjave zapadnih sil, da bi pomagale Jugoslaviji če bi jo napadel sovjetski blok, ali pa bi bila potrebna še nadaljnja formalna poročila, je Tito odgovoril:

Mislim, da za sedaj niso potrebni kakšni pismeni ali drugi sporazumi. Mislim, da to v sedanjem obdobju za nas zadostuje, ker formalni sporazumi niso nič bolj zanesljivi kot ustmene izjave. Za primer mednarodnega spopada pa je pri sedanjem položaju, ko so koristi vseh narodov, ki žele ohraniti mir, enake, dovolj tudi ustmeni sporazum. Mislim, da se danes evropski vodilni ljudje, ki žele ohraniti mir in so se izrazili proti napadalnosti ter imajo mir v Evropi za nekaj nedeljivega, dovolj zavedajo, da ni treba dati še kakih osebnih obveznosti in da bi vsi

izpolnili svojo dolžnost v okviru Združenih narodov, kajti to je odgovorna obveznost.

Odgovarjajoč na vprašanje, kakšno je njegovo mnenje v vojaških sposobnostih sovjetskih satelitskih držav, je Tito dejal: Tukaj je treba gledati na to, kakšno je ljudstvo, če želi spopad, če ve, za kaj naj bi se borilo, mislim pa, da pri njih ni tega, da njihovi narodi ne žele vojne. Če bi se jim pa pridružili prostovoljci kakor na Koreji, bi bila stvar drugačna, potem bi bil to neposredni napad Sovjetske zveze, kajti redne armade drugače, pravijo jim prostovoljci. Upamo, da do tega ne bi prišlo, če pa bi že prišlo, potem bi to bilo popolnoma brez naše krivde. Razumljivo je, da so pri nas ljudje pripravljeni boriti se in da ne bodo nikomur dovolili, da bi nas zasužnjili.

Na vprašanje, zakaj SZ, ki hoče zagospodariti svetu, že takoj ne napade, je maršal Tito odvrnil, da zato, ker je vprašanje, v kakšnih pogojih je lahko priti do tega gospostva. Tudi SZ ni vseeno, če bo razglašena za napadalca, zato se SZ oziroma njeni vodilni ljudje označujejo teorijo dejavne borbe za mir. Označujejo tako teorijo, da je dovoljeno napasti državo, pa tudi socialistično, da bi se „zavaroval“ mir, če menijo, da je baje nevarnost za SZ in socialistično armado. Toda česa naj se boji? To je velikanska dežela in Jugoslavija menda ne bo napadla SZ. To je država, ki ima velikansko moč in nihče naj ne misli, da se SZ boji.

Vprašanje: Morda menite, da je SZ poskušala napraviti kupčijo z Jugoslavijo?

Odgovor: Jugoslavija je takšen objekt, ki se ne da nikomur prodati. Tisti, ki bi prodajal Jugoslavijo, bi izgubil oboje, denar in Jugoslavijo.

Ko je odgovarjal na vprašanja, če bi bilo mogoče, da bi v SZ spoznali svoje napake in spremenili stališče do Jugoslavije, je dejal, da v SZ ne more biti iskrenih poskusov, da bi popravila svoje stališče do Jugoslavije, ker bi morali napraviti zelo velik preobrat, morali bi spremeniti celotno svojo smer v zunanji politiki in nadaljnem revolucionarnem razvoju. Tu namreč ne gre za spor z Jugoslavijo, marveč za odnose med socialističnimi državami, za stališče do malih narodov.

ÖVP imenovala svojega kandidata

Na kongresu v Salzburgu je kandidirala ÖVP za svojega kandidata pri volitvah državnega predsednika deželnega glavarja Zgoranje Avstrije dr. Heinricha Gleibnerja. Poleg tega so na kongresu izvolili tudi novo zvezno vodstvo ÖVP.

PO ŠIRNEM SVETU

Pariz. — Francoska pekarska zveza je pozvala pretekli teden vse pekarje, da bi danes, 7. marca, imeli zaprte vse prodajalnice in tako protestirali proti sedanjemu načinu določanja cen za kruh.

Rio de Janeiro. — Državno gospodarstvo v Braziliji je po besedah brazilskega prezidenta dr. Vargasa že tako daleč neizenačeno, da sta ogroženi tudi stabilnost denarne vrednote in raven cen življenjskih potrebščin. Dr. Vargas je dejal v govoru preko radia, da je Brazilija tik pred finančno krizo in bo vlada najprej zmanjšala obtoke denarja ter zožila izdatke.

Jesery City. — V pisarno sindikata mornarjev v Jesery City je nekdo vrigel bombo, ki je ranila 5 oseb.

Lake Success. — V kmetijskih predelih Iraka je 45 odstotkov prebivalcev sifiličnih, kar je ugotovila pri svojem raziskovanju zdravstvenega stanja v Iraku tudi mednarodna zdravstvena organizacija. Zdaj pripravljata mednarodna zdravstvena organizacija in mednarodni otroški fond načrt za takojšnje ukrepe proti tej bolezni.

Trst. — Po sporazumu, ki so ga v Rimu sklenili zastopniki anglo-ameriške cone Svoobodnega tržaškega ozemlja in italijanske vlade, bo Českoslovaška plačevala za transportne stroške za promet, ki bo šel skozi tržaško pristanišče, letno 750 milijonov lir. Te stroške bo plačevala v blagu in sicer s tem, da bo anglo-ameriški coni STO dobavljala perutnino, jajca, koks, les, premog, škrob in drugo.

Bonn. — S strani zaveznikov v Zapadni Nemčiji je bilo sporočeno, da bo najbrž že ta teden ustanovljeno zapadnonemško ministrstvo za zunanje zadeve. Prvi zunanji minister bo po vsej verjetnosti zapadnonemški zvezni kancler dr. Adenauer sam.

Bruselj. — Po izjavi belgijskega finančnega ministra Jeana van Houtteja je belgijska vlada sklenila uvesti nek izreden davek, s katerim bi si zagotovila previsoke dobičke, ki bi jih imele družbe ali posamezna podjetja, ki delajo posredno ali neposredno za oborožitveno industrijo.

Washington. — Agencija France Presse poroča, da je minister za letalstvo Združenih držav Amerike Thomas Finletter izjavil, da bodo Združene države Amerike poslale Turčiji določeno število letal s pogonom na stisnjeni zrak. — Temu je minister Finletter še dodal, da je ameriška vlada sklenila pričeti s proizvodnjo interkontinentalnih bombnikov „B — 52“ ter da proučuje možnosti za zgraditev novega bombnika „B — 36“, ki naj bi bil opremljen z motorji na stisnjeni zrak.

Beograd. — Prezidij ljudske skupščine FLR Jugoslavije je na svoji seji ratificiral sklepni akt konference Združenih narodov, ki je ustanovila posebno organizacijo za prosveto, znanost in kulturo. Hkrati je Prezidij ratificiral tudi konvencijo o ustanovitvi te organizacije ter začasni sporazum o načinu ureditve začasnih komisij za prosveto, znanost in kulturo.

Mexico City. — Mehška vlada je omejila izvoz železa in žvepla. Minister za gospodarstvo je izjavil, da je ta ukrep v skladu s prizadevanji vlade, da bi onemogočila vsako špekulacijo.

Bonn. — Zapadne okupacijske velesile so izjavile, da so pripravljene začeti pogajanja o tem, da bi se zasedbena kontrola nad Zapadno Nemčijo opustila, še preden bo Zapadna Nemčija izdala sklep o zopetni oborožitvi.

ZDA ne izvažajo več v kominformske države

Ameriški izvoz v države sovjetskega bloka se je vedno bolj krčil. Medtem ko je znašala vrednost izvoženega blaga leta 1948 še 125 milijonov dolarjev, se je leta 1950 znižala že na četrtino te vrednosti.

Zdaj pa je ameriško ministrstvo za trgovino sporočilo, da so potrebna posebna dovoljenja za izvoz kakršnega koli blaga iz Združenih držav Amerike v Sovjetsko zvezo in v države, ki so pod njeno kontrolo. Ta odločba velja tudi za LR Kitajsko, Mandžurijo in Severno Korejo. Z njo niso prizadete samo izrecno ameriške dobave, temveč velja odločba tudi za neameriške dobave iz ameriških con zunanje trgovine, in sicer za tiste dobave, ki grede v kominformovske države čez Združene države Amerike.

Vsem udeležencem izleta na smučarske tekme v Planici

Slovenska fizikturna zveza je za prevoz prijavljenih udeležencev v Planico organizirala 5 avtobusov. Odpeljemo se v nedeljo, dne 11. marca 1951 v zgodnjih jutranjih urah in se vrnemo istega dne zvečer. Avtobusi bodo vozili po naslednjem voznem redu:

1. Avtobus za Rož. Vodja tov. Cvitnik Franc:

Ob 4.30 uri iz Celovca, Salmstrasse 6
ob 4.40 uri iz Zihpolj, gostilna Zofran
ob 4.50 uri od dravskega mostu, gostilna Simandl. Tu vstopijo udeleženci iz Borovlj in Slovenjega Plajberka
ob 4.55 iz Svetne vasi, železniška postaja
ob 5.00 iz St. Janža, gostilna Gabriel
ob 5.10 iz Sveč, na razpotju pred vasjo
ob 5.20 iz St. Jakoba, gostilna Frank
ob 5.35 iz Rožeka pri cerkvi.

2. Avtobus za Gure. Vodja tov. Wieser Milka:

Ob 4.30 uri iz Celovca, Salmstrasse 6
ob 4.45 uri iz Kotmare vasi, avtobusna postaja
ob 5.10 uri iz Bilčovsa, avtobusna postaja
ob 5.20 uri iz Zgornje Vesce, od Črnija
ob 5.45 uri iz St. Ilja, avtobusna postaja
ob 5.50 uri iz Deščic, trgovina Sternik
Udeleženci iz Škofič in Loge vasi vstopijo v St. Ilju.

3. Avtobus iz Podjune. Vodja tov. Sienčnik Štefan:

Ob 2.00 uri iz Dobrle vasi, od Sienčnik Štefana
ob 2.50 uri iz Bistrice pri Pliberku, Kravtova žaga
ob 3.00 uri iz Gonovce, pri križu ob cesti
ob 3.15 uri iz Šmihela pri Pliberku, gostilna Šerčer
ob 3.30 uri iz Zitare vasi, gostilna Rutar.
Udeleženci iz Lovank vstopijo v Dobrle vasi
ob 2.00 uri, iz Libuč in Vogrč v Gonovcah, iz Pogrč, Horec in Proboja pa v Zitari vasi.

4. Avtobus za Ziljo. Vodja tov. Sluga Tone:

Ob 5.00 uri iz Ločila, gostilna Brugger
ob 5.30 uri na avstrijsko-italijanski meji pri Vratah, tam vstopijo udeleženci iz Zahomca.

5. Avtobus za Celovec in okolico. Vodja tov. Resman Franc:

Ob 4.30 uri iz Celovca, Salmstr. 6. V ta avtobus vstopijo vsi Celovčani, Hodišani, udeleženci iz Železne Kaple, ki morajo priti že v soboto zvečer v Celovec, ter 5 udeležencev, ki jih pripelje tov. Sienčnik iz Podjune.
Ob 5.30 uri iz Beljaka, pri cerkvi na Peravi, kjer vstopijo udeleženci iz Marije na Zilji in okolice.

Vsi avtobusi bodo označeni z napisom „Slovenska fizikturna zveza“ in tekočimi številkami od 1 do 5, torej:

- Avtobus za Rož štev. 1
- Avtobus za Gure štev. 2
- Avtobus iz Podjune štev. 3
- Avtobus za Ziljo štev. 4
- Avtobus za Celovec štev. 5

Opozarjamo vse udeležence, naj bodo točno vsak na svojem mestu, da ne bo nikake zamude. Potovali bomo ob vsakem vremenu, ker bodo tudi tekme pod vsakimi pogoji. Kdor bi svoj avtobus zamudil, ne more računati na povračilo vplačanega denarja, ker moramo plačati zanj tudi prazen sedež. Seboj vzemite nekaj malice, sicer pa boste tudi tam z avstrijskimi šilingi lahko kupili klobase in vina. Naredbe, ki jih bodo po potrebi izdali posamezni vodje avtobusov, je treba, da vsak posamezni udeleženec v svojem lastnem interesu upošteva.

Za Slovensko fizikturno zvezo:
Perč Karel I. z.

KOLEDAR

7. marec, sredo: Tomaž.
8. marec, četrtek: Janez.
9. marec, petek: Franciška.

SPOMINSKI DNEVI

7. 3. 1850 — Rojen dr. Tomaž Masaryk, ustanovitelj in prvi predsednik Češkoslovaške, filozof in pisatelj; — 1891 — Umril na Dunaju Fran Miklošič, eden največjih slovenskih filologov.
8. 3. 1910 — Na mednarodni konferenci socialistov je bil na predlog Klare Zentkin proglašen 8. marec kot praznik naprednih žena. — 1937 — Umril profesor Tomo Zupan, ustanovitelj šolske družbe sv. Cirila in Metoda in njen prvi predsednik do leta 1906.
9. 3. 1944 — Borci Zapadnokoroškega odreda vdrli v Sveče. — 1914 — Rojen ukrajinski pesnik in revolucionar T. G. Ševčenko — 1848 — Revolucija na Dunaju.

RADIŠE

Dne 1. marca je bila Uršula Rutnik iz Zabrda pri Radišah nič hudega sluteč zaposlena pred svojo hišo. Bilo je še jutraj, ko se je pojavil neki moški, kakor so dognila, prevoznik I. Muhar iz St. Ruperta pri Celovcu. Muchar je Uršulo udaril z gnojnimi vilami s tako silo, da se je topor prelomil. Nato pa jo je s kolom potolkel na tla. Napadena žena je bila na glavi težko poškodovana. Muchar se je nato podal v njeno stanovanje, kjer je premetal in preiskal postelje in omare in iskal plen. Iz shrambe je pobral meso in pobegnul proti Zrelcu. Toda že opoldne so ga orožniki v Zrelcu iztaknili in aretirali in ga izročili deželnemu sodišču.

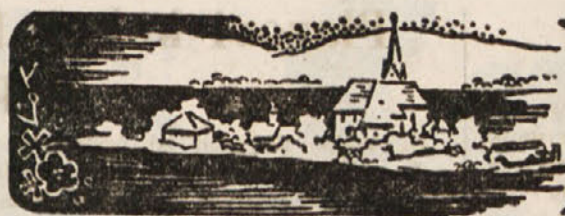
Uršulo Rutnik pa so morali v težko poškodovanem stanju prepeljati v sanatorij Marija-Hilf v Celovcu.

ST. ILJ

Poročamo o usodni nezgodi, ki je doletela 16-letnega sina slikarja Jerine. V okolici Trebinje se je smučal in se tako težko ponesrečil, da si je zlomil tilnik ter je na posledici tega umrl. Mladi, nadebudni sin slikarja Jerine je tudi sam slikal in bil še spreten umetnik v rezljanju. Pogreb je bil v nedeljo 4. marca ob zelo številni udeležbi žalnih gostov, ki so bili vsi pod globokim vtisom tragičnega primera in iskrenega sočustvovanja z bridko prizadetimi preostalimi.

GLOBASNICA

V nedeljo, 4. marca je bila v Globasnici zaključna prireditev šiviljskega tečaja z razstavo šiviljskih izdelkov in prireditvijo prosvetnega značaja. Tečaj je organizirala Slovenska kmečka zveza s sodelovanjem AFŽ, vodila pa ga je tov. Slavka Miškulinova. Razstavo si je ogledala in prireditvi prisostovala številna nožica iz Globasnice in okolice.

Po naši zemlji

OD DEŠČIC DO HOLBIČ

V Deščicah imajo gospodinjski tečaj. Obiskuje ga 12 nadebudnih naših deklet in ga obišče tu in tam tudi kaka sosedna gospodinja ali celo fant, gospodar iz vasi, da bi bil deležen še posebnega gospodarskega znanja, ki ga tečaj ob priložnosti še posebej nudi. Tako je bila tudi meni poverjena naloga, da kot star učitelj in prašičjerejec povem na tečaju v Deščicah nekaj iz svoje prakse, iz danes edino še kolikor toliko izplačljive panoge — reje svinj.

Z ozirom na vzorno točnost voditeljice tečaja Milenke Galobove, katere sloves stroge in vse spoštovanje vzbujajoče resnosti gre skoraj po vsej deželi, skušam biti tudi jaz v svojih strokovnih izvajanjih čim bolj stvaren in kratek, kljub temu se zavleče moje „ščetinarsko“ predavanje čez dve uri in podaljša kratko odmerjeni mi čas tudi še navzoči mladi, skušeni posestnik, tov. Hanzl iz Loč s svojim zanimivim podajanjem izkušenj pri pitanju raznih plemen.

Ura je že šest zvečer in jaz bi moral biti ob 7. uri že na drugem predavanju v Holbičah. V vsej naglici se poslovim od gostoljubne Kobanove družine in jo mahnem čez na novo zasnežena bela polja ob Dravi proti Sent Ilju, po cesti naprej proti Papračam, proti mojemu cilju. Romantična pot od Sent Ilja z zidano kapelico vrh vasi, na kateri je napis prebeljen (ker je bržčas bil slovenski), na levi gozd, na desni visoko skalnate stene, znamenje nekdanje mogočne ledeniške struge. Počasi pada mrak na zemljo, a v okolju lepega pomladanskega večera pozabljam na prejšnjo zaskrbljenost glede pravočasnega dohoda na tečaj v Holbiče. Že vprašam tu in tam kako srečajočo deklico ali voznika za pot, a vsak, ves zavzet, odvrne: „Pa v takem potu hočete še k Janšeju?“ Topla domačnost dolinice, po kateri hodim, stožčasti tihi Jerberk, nova zidana kapelica, vrh klanca s slovenskim napisom: „V spomin na težke čase od leta 1938 do 1945“, potem delavnica s slovenskim napisom „Mizarstvo Kovačica“, me še bolj zazibljejo v brezskrbnost. Strah mi šele začne lezti v noge, ko mi v gostilni onstran klanca pri „Kreutzwirtu“ na slovensko vprašanje v nemščini pojasnijo, da moram pri zidanem križu ob cesti kreniti v gozd. Ko namreč tu v neki hiši hočem vprašati za nadaljnjo pot, najdem že vse v postelji. Ne preostane mi torej drugega kot spet po cesti naprej v noč in k drugi hiši. Pred krasno, belo, razsvetljeno vilo obstojim in premišljujem, če bi naj povprašal za nadaljnjo pot. Ko le vstopim in plaho, sedaj v

nemščini pozdravim, me nenadno sprejme mlad moški s celo ploho vprašanj v domači slovenski govorici, kaj da sedaj ponoči tu delam in če bom tu prenočil. Bil je naš Miškulin. Ko odvrnem, da moram na vsak način še dalje, ker me že čakajo, moram čez goro, me nerad pusti dalje na negotovo pot v noč. Spet skozi gozd in potem skozi les; v temni noči v nepregrazenem snegu.

Kako se mi je godilo tu, ne bom opisoval. Vsekakor je manjkalo samo za las, pa bi bil moral poiskati prenočišče v gozdu pod kako smreko, ker so vse opisane in označene poti izginile pod snežnimi zameti.

Na izvedbo predavanja ne računam več, tolaži me samo še zavest, da bom dospel vsaj okoli polnoči do Janšeja, kjer se bom lahko odpočil.

Pri Janšeju je vsa hiša razsvetljena, ko se bližam vasi. Vstopim v kuhinjo pravi snežni mož, in najdem tam že dve uri čakajoče gospodarje, ki niso več računali z mojim prihodom. In smeje me vpraša gostoljubna gospodinja pri Janšeju: „Kaj ne, pot k nam je bila še hujša kot v Korte?“

Naša strokovna prireditelja se po otvoritvi

po predsedniku Slovenske kmečke zveze razvije v neprisljen razgovor, pri katerem ugotovljamo prav zanimive stvari. Tako ponovi Janše staro resnico, da oče niti sinu ne sme povedati, da mu je enkrat jara pšenica uspešna. Izkušeni gospodar, Janez, ki je prepotoval vso zapadno Evropo, pa pripoveduje zanimive izkušnje iz belgijske konjereje. Od drugega, mladega, zelo zburjenega kmetovalca slišim, da na njegovem domu zlijejo prvo mleko (mlezvo) na gnoj. Ko poseže v naše razgovore še Janšejeva živahna hčerka, absolventka slovenske kmetijske šole, vmes s tajnostjo, kako ohranimo jajca v žitu par mesecev sveža, pretrremo temeljito ves plodored, način setve, ki je običajen v Škofijah.

Žal mi je, da si ne morem zapomniti vseh imen gospodarjev, ki so bili navzoči in s toliškimi živim zanimanjem spremljali strokovne pogovore. Pa jih bom obiskal poleti kedaj posamič. Za zaključek, že precej po polnoči, hišni gospodar pozove še vse gospodarje, da je tudi kmetovalcem potrebno (kakor drugim stanovom), da posebno v današnjem težkem času „držijo skupaj“ in pomagajo drug drugemu. Vernik

ŽVABEK

V nedeljo, dne 4. marca popoldne so v Žvabeku spet znova postavili mejnik za uspešno nadaljnjo ljudsko prosvetno delo. Slovensko prosvetno društvo je imelo v poslovnih prostorih domače posojilnice svoj občni zbor. Lepo število mladine se je sestalo k občnemu zboru. Prišli pa so tudi nekateri starejši, ki so že desetletja delovali v žvabeškem društvu v zavesti, da je v okviru prosvetnega društva gojena ljudska prosveta najbolj uspešno sredstvo za ohranitev zavesti zatirnega malega naroda in da je prava prosveta najboljše orožje v borbi za narodov obstoj. Mnogo idealnega zanosa je bilo v teh ljudeh in brez dvoma so one družine ostale neomajane in trdne, katerih očetje in matere so šli skozi šolo prosvetnega društva. To važno in plemenito delo hoče mladina v Žvabeku tudi nadaljevati.

V imenu Slovenske prosvetne zveze je občni zbor pozdravil Lovro Potočnik in v svojem govoru naglasil na nove a vedno pereče probleme naše ljudske prosvete potom prosvetnih društev. Nakazal je važno prosvetnega dela, globok pomen pridnega in vztrajnega samoizobraževanja in posredovanja zna-

nja v vse plasti našega ljudstva in nalogo, da mora društvo zjeti v svojem okviru vso žvabeško mladino, ki bo društvo, ko bo spoznala lepoto in notranji užitek prosvetnega življenja potom slovenske knjige, igre in pesmi, tudi vzljubila. Opozoril je na enega izmed glavnih pogojev za uspešno delo, to je skupnost in enotnost v vasi, skratka društvo naj predstavlja strnjeno enoto vseh, ki hočejo dobro svojemu ljudstvu, društvo naj bo močan tabor, ki se mu bodo pridružili tudi ostali, ki še danes oklevajo. Nič manj važno pa je spoznanje, da smo koroški Slovenci kulturno povezani z vsem slovenskim narodom, s Slovenci v svobodni domovini in z zamejskimi Slovenci, ker le tako bodo pritekali v zadnjo našo vas sočni, živi in novi soki slovenske narodne kulture.

Po izmenjavanju misli o različnih vprašanjih je občni zbor volil nov odbor s predsednikom Martinom Cehnerjem na čelu. Odbor si je nadel nalogo, da bo takoj prešel na delo: vpisovanje članov, ureditve knjižnice in na pripravo za čim prejšnji javni nastop z igro. Novi odbor bo nedvomno svoje zastavljene naloge tudi dejansko izvedel.

Ksaver Meško:

NA POLJANI

18. nadaljevanje

XII.

Kdo vstane, prijatelj ali nasprotnik, star ali mlad, izkušen že mnogo v življenju, v veselju in v žalosti, ali šele stopajoč iz vedno vedre pomladi, same četoče radosti polne, v zdaj solnčno, zdaj oblačno življenje — kdo vstane in reče z mogočno, prepričano in prepričevalno besedo: „Ne!“ — če vprašamo naglas: Kje je dom najlepše radosti? Ali ne v srcu otroškem? — Kje sije veselja sonce najbolj jasno, najbolj neskajeno? Ali ne iz čistega, neskajenega angelskega očesa otroškega? — Kdo vstane in zakliče glasno, brez dvomov in brez prikritega hinavstva: „Ne!“ — če vprašam spet: Kje je za tem otroškim veseljem vir in dom in zavetje največje radosti, najblažje sladkosti? Ali ne v srcu materinem, ljubečem in hrepenečem, ko se ji izpolni ob lepem, blagoslovljenem dnevu njeno hrepenje, in gleda iz oči v oči najdražjemu, krvi od svoje krvi, življenju od svojega življenja? Ne vstane nihče, nihče ne ugovarja?

A če vstane kdo vsaj v tihem, napol jasnim domu — na Trato bi naj šel na sveti

post, na sveti večer, v hišo Dolinarjevo bi naj šel onstran ceste, in resnično, ves dvom bi izginil v hipu, izbrisan iz srca brez sledu in brez spomina kakor napol pričete sanje, ko se zbudi sanjalec iz njih nenadoma in se jih ne spominja povsem nič več.

Zakaj resnično, veselje je kipel in drhtelo v srcih Vilminem in Tinkinem, da bi se ga morali radovati angeli, njuni bratje in varuhi, ko se je vrnil Vendelin in jima je prinesel lična božična darila. Glej, ali sta porekli tedaj: „Ne marave! — Nočeval!“ — O Nande, ta dan ni bilo kupčije; in če bi vzdignil vse svoje bogastvo iz pošne hranilnice, daril Vendelinovih bi ne dali za nje.

In v srcu Dolinarce je bilo veselje, da se ga je lahko radostilo srce Matere, ki je rodila to noč devica, brez bolečin in v radosti rajski.

V vsa ta srca je prišel resnično Božič in je prinesel v nja radost nebeško, v obilici je rosil v nja mir božji, obljubljen srcem dobre, svete volje.

Nande, kako je tvoja volja, ker glej, v tvojem srcu ni miru svetonočnega! In nemir, ki je v njem, tudi ni nemir božični, drhtenje

pred skrivnostni nebeškimi in čudeži svetonočnimi...

„Bog ve, ali se posreči...“

Zapel je svetonočni zvon. Zadrželo je po vsi dolini in se je zibalo in valovilo gor v hribe, topel, mil klic matere, vabeče razkropljeno dečo na svoje srce.

Nande se je oblekel praznično. Pokropil se je z blagoslovljeno vodo na čelo, stolec, zavezan v robeč, skrit pod zimsko sukno, je pokropil trikrat. In napravil se je na pot, najtežjo pač, kar jih je hodila kdaj mlada noga.

Ko je stopal čez dvorišče, je stal Tone ob hlevih. Ko bi pogledal tedaj Nande pozorno v oči hlapčeve, bi ne videl tudi v njih miru svetonočnega, ne blage, svete volje. Ker zrla so lokavo za njim, brez ljubezni, ki bi je naj bila o vrha polna to ljubezni polno, čudežno noč srca vseh zemljanov.

Zadi pod korom se je ustavljal Nande, tesno ob vratih. Naval ljudstva, prihajajočega od vseh strani, od blizu in od daleč, iz ponosih kmetijskih domov in iz napol razpalih koč, je postal silnejši in silnejši. Rivali so ga, suvali od vseh strani.

„Kaj postajaš tukaj, mali? Gor bi šel pred oltar!“

Izgnubljene besede, kakor govorjene dve uri oddaljenemu. Vedel je: treba je krepke volje za življenje, sicer suvajo in porivajo človeka sem in tja vse življenje noter do groba. Čim revnejši si, tem bolj sirovo te sune vsak. Za-

to treba stati krepko! Posebno nocoj... Posreči se morda, in glej, vse prihodnje življenje bo kakor dolg sveti večer. Klobuke snemajo z glav, prostor ti naredi vsepovsodi... Umiri se in stoj krepko, nemirna, drhteča duša, morda se posreči!

„Oče naš... Proti čarovnicam, da nimajo moči do mene, ne v cerkvi, ne na poti, ne doma, ne do telesa in ne duše: Oče naš...“

Prižigali so sveče. Zablestelo je po cerkvi, ki je šumelo v nji, ker se je porivala množica sem in tja. Zazvonili so zvonovi v čudovito skladnem, v prelestno sladkem spevu, kakor zvone le v sveti noči. Duhovnik je odmolil bevir. Tišina zavladala nekaj minut, pričakovanje v vsi cerkvi; vsa srca so v tišini, združena s kori angelskimi, pojočimi veličastni spev svetonočni. Zacinglja zvonček ob durih iz zakristije, v blestečem ornatu stopi mladi duhovnik pred oltar in odpre tabernakel. Zasveti se moštranca, zaziblje se kakor bi plavala na blestečih valovih; vonj kadila se razlije po cerkvi; z jasnim, od radosti božične vznesenim glasom zapoje mašnik blagoslovno pesem.

Stotera srca so drhtela po cerkvi, a ali je drhtelo katero tako nemirno kakor srce Nandedovo?

„Za srečo: Oče naš... in reši nas hudega... reši nas hudega... reši nas hudega. Amen.“

Ponavljal je trikrat, ker srce je bilo polno

Zlato — „umetniško blago“

Rezultat vojne psihoze je tudi pojav, da se pretvarja zlato v umetniške predmete. Ta na prvi pogled čuden pojav je takoj razumljiv če vemo, da se prodaja zlato v obliki umetniških predmetov in okraskov za 43 dolarjev unča, medtem ko se v obliki monete, t. j. denarja prodaja po ceni določeni od vlade ZDA, t. j. 35 dolarjev za unčo.

Teh 8 dolarjev razlike povzroča vrsto zanimivih pojavov.

Najmanj 40 odst. južnoafrikanskega zlata se prodaja na tržišču po 43 dolarjev unča kjub temu, da južnoafriška vlada oficijelno priznava uradno ceno 35 dolarjev za unčo.

Kanadske družbe, ki se bavijo s pridobivanjem zlata, prosijo vlado za dovoljenje, da bi prodale vsaj del tega zlata po „umetniški“ ceni. Na črnih trgih na vzhodu v Orientu, je bilo zlato prodano tudi po ceni, ki je znatno višja od 43 dolarjev.

Cisto zlato pretvarjajo v kipece, cigaretno doze, prstane itd. Kupec lahko to zlato zopet pretvori.

Na svetovno tržišče ne prihaja zlato samo v obliki raznih umetniških predmetov. Prejšnje leto sta Rusija in Kitajska prodali velike količine zlata v palicah. Mnogo držav je prodalo na svobodnem tržišču svoje monetarno zlato po cenah, ki so bile mnogo višje od določene cene t. j. 35 dolarjev za unčo.

Zlate zaloge Združenih držav Amerike se krčijo od pričetka vojne na Koreji pa do sedaj.

To pa zato, ker ZDA pokupujejo na svetovnem tržišču ogromne količine tako imenovanih kritičnih materialov, surovin potrebnih za vojno. Prvič po drugi svetovni vojni se

dogaja, da so prenehale najhujše težave vseh evropskih držav, prvič lahko dobijo evropske in druge države potrebne količine dolarjev. Ker so Združene države izdale celo vrsto ukrepov, s katerimi prepovedujejo izvoz raznih produktov je jasno, da je bila posledica teh ukrepov povečan odtok zlata.

Rezerve so v decembru 1949. leta dosegle svoj višek in so znašale 24 milijard 400 milijonov dolarjev zlata. Do sedaj so se počasi zmanjševale in so že nekaj nižje od 22 milijard 400 milijonov dolarjev. Kljub temu imajo ZDA dandanes največ zlata na svetu. Računa se, da imajo vse druge države — izjemno Rusije — vsega skupaj 10 milijard zlata.

Državne banke ZDA imajo v svojih varnih blagajnah za 5 milijard 600 milijonov dolarjev zlata na račun tujcev. Ruska proizvodnja se drži v tajnosti, vendar se računa, da proizvedejo Rusi okrog 6 milijonov unč zlata na leto. V ZDA so ga proizvedli 1950. leta za 2.391.000.683 unč.

Zemlja zgublja delovno moč

V tisku opozarjajo na zelo nagel dotok podeželskega prebivalstva v mesto. Izračunali so, da vsako uro zapustijo deželo štirje poljedelski ali godzni delavci, nadajoč se, da bodo našli v mestih boljši zaslužek. Tako narašča v mestih brezposelnost, medtem ko z druge strani zgublja zemlja delovno moč. Zapuščanje hribovskega sveta, kjer je borba z naravo za kruh težja, je star pojav. V času od 1870 do 1900 je na Predarlskem (Vorarlberg) zapustilo hribovske občine 40 odst. njihovega prebivalstva. Posebno ženske rače odhajajo v mesto. V času od 1919 do 1939 se je število moškega kmečkega prebivalstva v Avstriji (brez Gradiščanskega — Burgenlanda) zmanjšalo za 65.066 (9,8 odst.), ženskega pa za 90.334 (14,7 odst.). Število kmečkih delavcev (brez gozdnih) je v času od 1910 do 1934 nazadovalo za 169.928 (63,4 odst.), med letom 1934 in 1948 pa je število kmečkih delavcev in nameštencev nazadovalo 358.000 na 258.000, t. j. za dobro četrtino. Število neodvisnih kmetov je padlo za 91.524, t. j. za 25,9 odst.

ERP-dodelitve za kmetijstvo so skrajšali

Kakor je pred nedavnim v agrarnem klubu parlamenta poročal zvezni minister za kmetijstvo Kraus, nameravajo obljubljene dodelitve za kmetijstvo iz ERP-sredstev prikrjati.

Kaj to pomeni za avstrijsko kmetijstvo, kaže n. pr. tudi rezultat lani jeseni razpisanih posojil iz ERP-sredstev, ko je na Koroškem prišlo toliko prijav na Kmetijsko zbornico, da jih z razpoložljivimi denarji zdaleka ne morejo kriti.

Plazovi kakor 1951 v zgodovini še nepoznani

Dr. Walter Friedrich od centralnega zavoda za meteorologijo je v nekem predavanju na univerzi izjavil, da so bile katastrofe znežnih plazov, ki so pred nekaj tedni zadele alpske dežele, edinstvene v zgodovini. Vzrok teh plazov je bilo južno vreme v

višini 2.000 metrov. Po 7. januarju je postalo spet mrzlo in je zaradi tega prvi sneg poleđen, na katerega so padle nove snežne mase, ki so se začele premikati v dolino. Po poročilih so se plazovi pretežno trgali v višini 2.000 do 2.500 metrov. Pri teh elementarnih pojavih se je zgodilo več nesrečnih naključij, ki se pojavljajo samo po mnogih stoletjih, te so: nenavadne velike množine snežnih padavin, taljenje snega, spet nastali mraz, spet nov sneg in veter. Predavatelj je razlagal, da so bile od plazov najbolj ogrožene lega, kjer je 25 do 40 stopinj strmine. Nevarni plazovi, ki jih lahko sproži že gaz od smuček nastajajo v nesorazmerno visokih legah.

Plazovi snežnega prahu povzročajo zračni pritisk, ki ga je mogoče primerjati učinku bombnega napada. Človek, ki ga zajame takšen plaz, skoraj neizogibno umrje, ker mu zračni pritisk raztrga pljuča. Tudi gozdi ne nudijo pod nobenim pogojem popolne zaščite, ker jih plazovi kratko in malo raztrgajo in pomedejo seboj. Plazovi, ki drčijo z brzino 100 km na uro, izvajajo v enem kubičnem metru snega energije do 300 konjskih sil.

Prometne nezgode v februarju

Varnostna direkcija navaja, da je bilo pri prometnih nezgodah meseca februarja na Koroškem in Vzhodnem Tirolskem 4 oseb ubitih, 6 teško in 35 lahka poškodovanih. Sedem voznikov motornih vozil se je s pobegom skušalo izogniti odgovornosti, za katerimi pa oblasti poizvedujejo. Varnostni organi so v februarju naložili 5038 kazni zaradi prestopkov prometnega reda.

Prispevki za pripuščanje kobil

Kakor poroča Kmetijska zbornica, je letošnji prispevek za pripuščanje kobil k državnim žrebem isti kakor lani, to je za kobile z rejskimi papirji 80 šil., za vse druge 100 šil. Zaskočna taksa znaša 10 šil. na kobilo in jo dobi deželna konjerejska zveza za pospeševanje konjereje.

KINO-PREDSTAVE

ST. JAKOB V ROŽU

v soboto, 10., in v nedeljo, 11. marca
„Der große Walzer“

VRBA

v sredo, 7., in v četrtek, 8. marca
„Nichts als Zufälle“
v petek, 9. do nedelje, 11. marca
„Der Geigenmacher von Mittenwald“

BOROVLJE

v sredo, 7., in v četrtek, 8. marca
„Kalkuta“
vložek
„Der Hafen von New York“
v soboto, 10. do ponedeljka, 12. marca
„Die Glocken von St. Marien“

Kontrolni list za rezan les

Kakor že znano, je mogoče kupiti mehak les (deske, gradbeni les) na žagah in pri lesnih trgovcih s pomočjo posebnih nakaznic po nižjih cenah, kakor so te za eksportno blago za deske in gradbeni les iz trdih hlodov (bukav, dob, jasen itd.) in takih nakaznic. Nakaznice so bile vpeljane zaradi tega, ker so se lesni trgovci zaradi boljših cen lesa v inozemstvu branili prodajati deske in gradbeni les na domačem trgu. Preko nakaznic pa so obvezani prodati določeno množino lesa za potrebe v tuzemstvu.

Za kmečke potrebe po takem lesu izdaja nakaznice Kmetijska zbornica in sicer pod naslednjimi pogoji:

1. Prosilec mora dokazati, da iz svojega gozda ne more kriti potrebe ter da je v posesti gradbenega dovoljenja.
2. Za drobne potrebe na kmetiji je mogoče dobiti nakaznico za en kub. meter desk na leto, če je prosilec v posesti potrjena pristojnega kmečkega vodje oz. občine, kjer je navedena potreba in dokazano, da iz svojega gozda te potrebe ne more kriti.

tesnobe. Četrť ure še, in pride povzdigovanje; in tedaj jih zagleda iz vse fare, gori ob oltarju, obrnejo dol proti vratom, nevredne, da bi zrla z zamaknjenimi pogledi v Najsvejši. Postajalo mu je vroče, dasi so bila vrata napol odprta, ker so klečali molilci tudi na pragu in v lopi pred cerkvijo.

Orgle so bučale; sveži mladi glasovi so peli radostno kipeče pesmi svetonočne; pred oltarjem je pel duhovnik z mehkim, od vznesenosti in sreče svetonočne nekoliko drhtečim glasom; vseh srca so bila vtopljena v molitev, ki jo je pretrgal zdaj poltih vzdih, iz globočine srca prikipele, glasan včasih in bolesten, vzdih, kovačice, klečeče ob oltarju Matere sedem žalosti. Ihtela je poltiho, ker glej, prosila je zaman. Dete božje ji ni poslalo za ta večer njenih, pričakovanih tako hrepeneče.

Focingljalo je, utihnilo so orgle. Zdaj je prišla tvoja ura, o Nandel! — Komaj da je mogel poklekniti v gneči, nekateri so stali okoli njega in ob njem, ker je bilo nemogoče poklekniti; pred njim so klečali vsi. Stolec je postavil varno na tla in je pokleknil nanj z obema kolenoma. Glavo pa je stegal v višino, da vidi čez klečeče na oltar.

Zacingljalo je spet; duhovnik je pokleknil in je povzdignil sveto hostijo — Nandetu je zastalo srce, oči so se mu razširile, in bilo mu je hipoma, kakor bi bilo vse pred njim zavito v polprozorno meglo... Obrisal si je oči... Kje so čarovnice? Ali jih res ni?...

Hip še, da povdigne duhovnik kelih, tedaj morda... Miraj srce, utripajoče glasno, da bi se ga lahko slišalo v vseobčni tišini... A kaj je bilo to? Nenadoma ga je prijela od zad hladna roka za uho. Poškikil je za hip na stran, oči ni smel odvrniti povsem od oltarja — ni videl jasno, a resnično, prisegel bi, da je bila ta krepka roka in ta kosmata suknja Tonetova. Prisegel bi, in ne pekla bi ga vest, da je prisegel krivo. V istem hipu mu je izpodnesla nevidna roka stolec izpod nog, da je treščil s koleni trdo ob tla in je zajecal poltiho. Obenem ga je zaskalelo na nogi ob strani; stavil bi, da ga je pičil nekdo z buciko. Zaskripal je z zobmi od bolečine in od jeze in je pogledal v stran. Res, Lahov Jakec kleči takoj drugi ob njegovih levici. A glej, kako zamaknjeno vpira oči v oltar. Ali je zmožen ob ti koprneči pobožnosti take hudobije? A roke, kje so roke Jakecove? — ni jih še našel v gneči, že ga je zaskalelo spet, v stegno, močno in pekoče, da bi skočil pokoncu.

„Sakrament falot!“
Z vso glavo se je okrenil proti njemu star možak ob desnici.
„Ali si v hlevu fant?“
Od zad ga je sunila krepka roka.
Med povzdigovanjem, pa kolne! Tak fantalin!“

„Zlasati ga je treba!“
Velika roka je pograbila na temenu za polvlažne lase in ga je dvignila za nje malo-

ne od tal. Poltiho ječanje se mu je izvalo proti volji iz prsi.

„Pustite otroka!“ — je miril mož srednjih let, klečeč ob levici.

Nande je zlezal povsem v dve gubi. Tipal je z roko po tlaku okoli sebe, a stolca ni otipal nikjer.

„Nihče drugi mi ga ni izpodmaknil nego Jakec. A poplašam mu to hinvstvo!“

Jeza in bridkost sta mu napolnili srce. V obeh ga je zaskalelo, a vgriznil se je v ustnice in je zadržal s silo solze.

„Vse brez uspeha! Brez koirsti delo, trud in nemir.“

Strmel je v oltar, v blesteči svetlobi je videl duhovnika, o čarovnicah ne sledu.

„Morda je vse samo prazno storijca.“

Pričel je moliti, a zapletlo se mu je sredi očenaša in ni mogel in vedel dalje.

„Da bi se varal v vsem? Ne, ni mogoče, da bi bilo zlagano vse!“

Rahel kes je potkal na srce. Iz kesa in iz varanega upanja pa se je rodil trpek srd.

„Mi je mar za stolec in za čarovnice! Čemu bi pač moral dobiti denar ravno od čarovnic! Dobi se ga tudi drugod, in ni treba ne krasti, ne slepariti, ne se vznemirjati. Le delati je treba — ob cesti leži denar... Oče naš...“

Duhovnik je zapel pesem zadnjega blagoslova, mladi glasovi na koru so nadaljevali; zazibala se je monštranca, blagoslavljajoča množico, klečečo v ponižnosti od oltarja do

vrat... Odprla so se vrata, temne gruča so se vsipale iz cerkve.

„Pravzaprav je dobro, da nisem videl ničesar in nimam več stolca, vsaj nimajo čarovnice oblasti do mene, in se mi ni treba skrivati. Hudo bi bilo priti iz cerkve in ne iti čez križpot, ker glej, poti se križajo na vse strani.“ — Zavihal je ovratnik, skrčil je vrat in je stopal krepko z drugimi po cesti proti Trati. Niti zmenil se ni za objestni, škodoželjni smeh Tonetov in Jakec, ko je stopal mimo njih, stoječih ob pokopališčnem zidu...

XIII.

Glej, kako se je vtihotapila sredi v svetonočno radost Vilmino in Tinkino neprijazna senca, ne zaželjena nikoli, došla ob nepravni uri, ob uri in ob dneš, ko je bila radost onstran ceste, v hiši Dolinarjevi, vsa lepa, čista in neskaljena kakor oko božje.

Vendelin je sicer prinesel darila, iz navade, iz usmiljenja morda, a ni prinesel več one ljubezni, ki je obsipaval z njo sestrici ob prejšnjih počitnicah. In kaj so pač darila brez ljubezni, tople in velike, lijoče v mogočnih valovih iz srca v srce. Mernike zlata siplji v naročje komu, a ne daj mu ljubezni, glej, kakor nič so, brez cene, brez bleska, brez koristi... Ker podarjena brez ljubezni, so otemnela v očeh Vilminih in Tinkinih darila bratčeva, in v srci, čakajoči v kopnenju, vriskajoči ob izpolnjenem upanju, je legla senca in otožnost. (Dalje)